
AMK

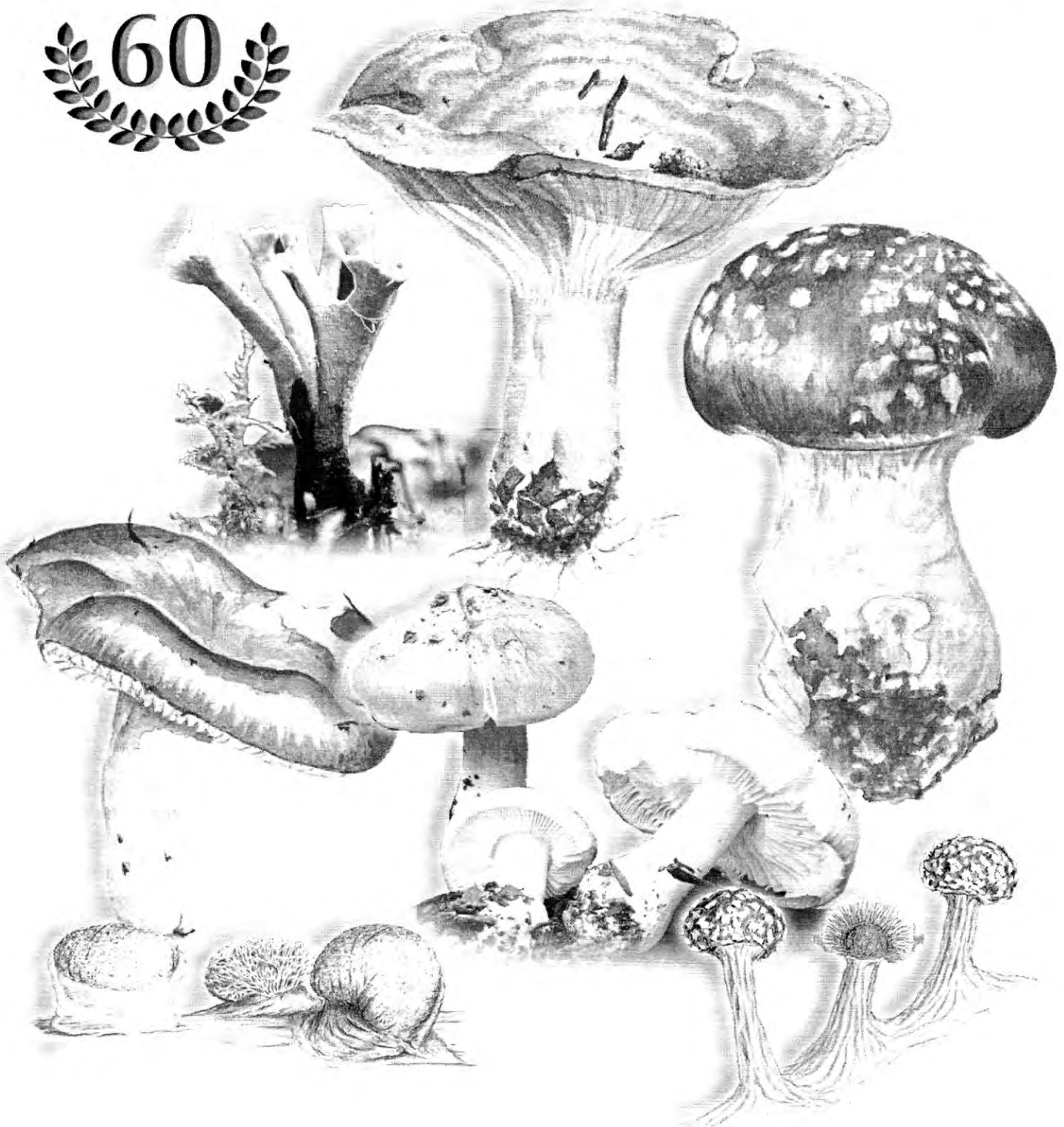
Mededelingen

Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring vzw
15 december 2006

verschijnt driemaandelijks
2006.4

60

Redactie AMK Mededelingen

L. Deceuninck, A. de Haan, M. de Haan, A. De Kesel, F. Dielen, J. Gelderblom, G. Tilkin, K. Van de Put, E. Vandeven, C. Van Lommel, J. Volders, R. Walley

Eindredactie & vormgeving: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/3158769

Verzending: C. Van Lommel, Jozef Verbovenlei 34, 2100 Deurne

Richtlijnen voor auteurs van artikels in AMK Mededelingen

Alle leden van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring hebben het recht te publiceren in AMK Mededelingen. Artikels kunnen ingestuurd worden zowel in duidelijk handschrift als getikt. Teksten op diskette van 3.5" of verzonden per e-mail zijn ook van harte welkom.

Alle artikels moeten naar Harrie Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle e-mail: harrie.hendrickx@skynet.be gezonden worden, **ten laatste zes weken voor het verschijnen**

Figuren in inkt mogen maximaal 16,6 cm x 23,4 cm groot zijn, inclusief maatstrepen en nummering van de tekeningen. Grotere tekeningen zullen verkleind of versneden worden. De figuren worden best voorzien van een maatstreep om de afmetingen aan te duiden. Vermeld steeds naam en adres van de auteur.

KAMK publicaties

Oude nummers van AMK Mededelingen en Sterbeeckia kunnen verkregen worden bij Judith De Keyser, Vaartstraat 102, 2845 Niel, e-mail: judithdekeyser@scarlet.be.

Paddestoelenkartering

Secretariaat: Vandeven Emile, Opperveldlaan 14, B-1 800 Vilvoorde, tel: 02/267.74.18

Webstek: <http://www.kamk.be>

Fungifoon: 0496066108

COPYRIGHT ©

Het copyright voor tekst en illustraties van de artikelen berust bij de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring (KAMK). Auteurs behouden het recht om de eigen tekst en illustraties voor andere doeleinden te gebruiken.

Het is niet toegestaan volledige of gedeelten van artikelen of illustraties over te nemen zonder toestemming van de redactie.

Omslagfiguur: Pascale Holemans

ISSN 0771-9884

wettelijk depot: BD 36771

verantwoordelijke uitgever en eindredactie: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle

AMK Mededelingen wordt gerealiseerd met steun van het Provinciebestuur van Antwerpen

Editoriaal

André de Haan

Eind 2006 blikken we met gemengde gevoelens terug op een druk jaar wat KAMK-activiteiten betreft en wisselvallig jaar op mycologisch gebied. Een mager voorjaar, een zeer droge en warme juli en natte augustus, gevolgd door een droge september en een lang uitlopende herfst met als geheel een matige en zeer onvoorspelbare mycologische oogst.

2006 was het jaar waarin KAMK 60 jaar rond maakte. Dit werd o.a. in de verf gezet tijdens de Vlaamse Mycologendag en afgerond met een etentje eind november.

2006 was ook het jaar waarin er op Vlaams mycologisch vlak heel wat bewoog. In het VMV-bestuur aanvaardde Ruben Walley de functie van voorzitter en staat nu voor de moeilijke taak de vereniging verder uit te bouwen tot één die alle paddenstoelenliefhebbers verenigt en vertegenwoordigt. Vanuit KAMK verzekeren wij hem van alle steun en hulp hierbij nodig. De publicatie van het eerste deel van de "Standaardlijst", de Basidiomycota en Myxomycota, zal hierin een belangrijke publiciteit betekenen.

Ook 2007 zal voor onze Kring een bijzonder jaar zijn. Zoals al aangekondigd wordt, tijdens de Algemene vergadering op 20 maart; een nieuw bestuur gekozen. Vernieuwing is hierbij een noodzaak en uw kandidatuur belangrijk voor de toekomst van KAMK. Dit nieuwe bestuur zal de richting bepalen waarin onze Kring zich zal ontwikkelen, activiteiten moeten aanpassen om aan de veranderde situatie van het mycologisch landschap in Vlaanderen te beantwoorden. Enkele

mensen stelden zich al beschikbaar. Naast Jean Van Yper, die de taak van Schatbewaarder waarneemt, vervoegden Lieve Deceuninck en Arlette Lemouche het bestuur en zullen hierin taken overnemen.

De Algemene vergadering mag bijgewoond worden door alle leden. Werkende leden worden verzocht afwezigheid schriftelijk (of via e-mail) te melden en kunnen zich best bij volmacht laten vertegenwoordigen.

In het bestuur werd afgesproken te kijken of het samenvoegen van AMK-Mededelingen met Sterbeecia geen oplossing kan bieden voor de dreigende overbelasting van de redacties en het meer optimaal gebruik van de beschikbare kopij. Deze denkpiste biedt inderdaad een aantal voordelen, maar bemoeilijkt misschien de mogelijkheid van de omvorming van Sterbeecia tot een Vlaams mycologisch tijdschrift, wat het, naar mijn mening, ooit moet worden.

Waar wij in de KAMK, naar de toekomst toe, in elk geval moeten aan werken is het blijven nastreven van een hoog mycologisch niveau, voor onszelf en voor de actieve kern van onze vereniging. Hierin ligt in de toekomst, voor mij alleszins, het zwaartepunt van mijn KAMK-activiteiten.

Op 9 januari 2007 houden wij onze nieuwjaarsreceptie (zie bijgevoegde uitnodiging). Een gelegenheid om hierover eens van gedachten te wisselen.

Het KAMK-bestuur wenst u en uw familie een gezellig eindejaar en een gelukkig en gezond 2007.

Beste KAMK-lid

U bent van harte uitgenodigd op de KAMK-Nieuwjaarsreceptie in de Bioruimte van het UA. Drank en versnaperingen worden voorzien. Voor de ambiance mag U zorgen. Wij verwachten U om 20 uur op dinsdag 9 januari 2007

Tot dan !

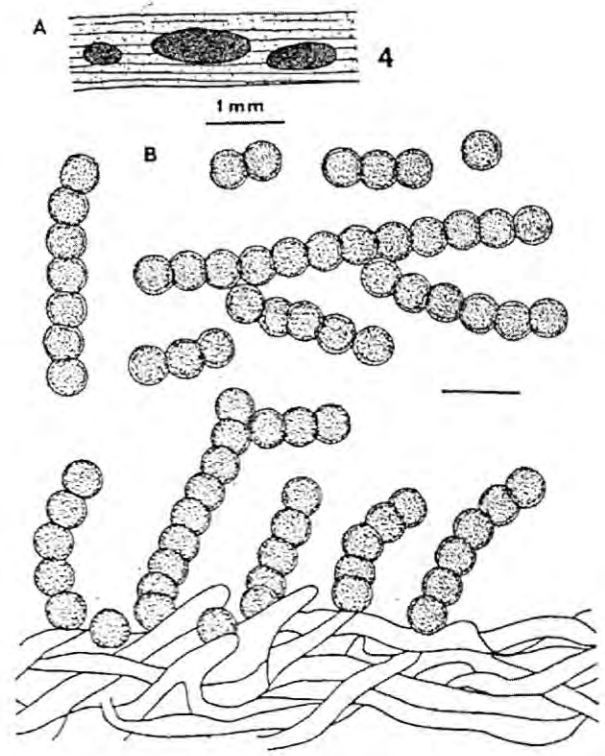
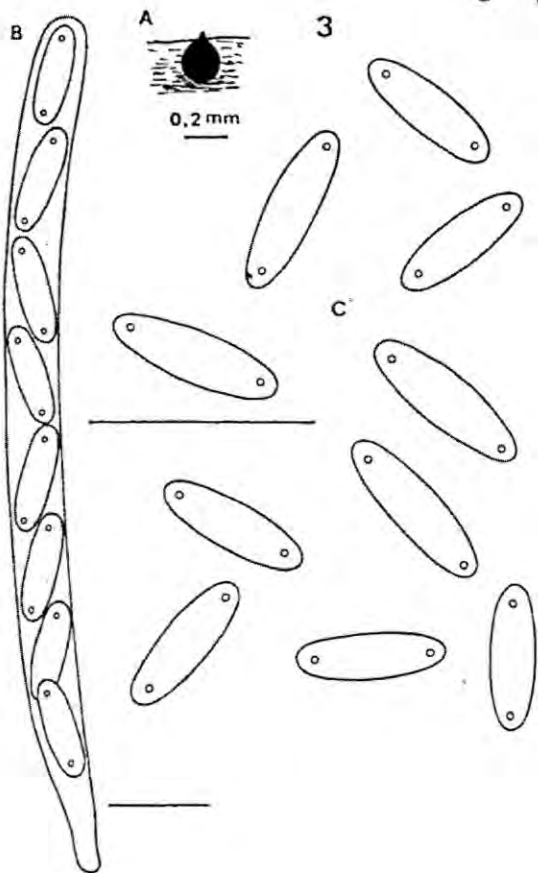
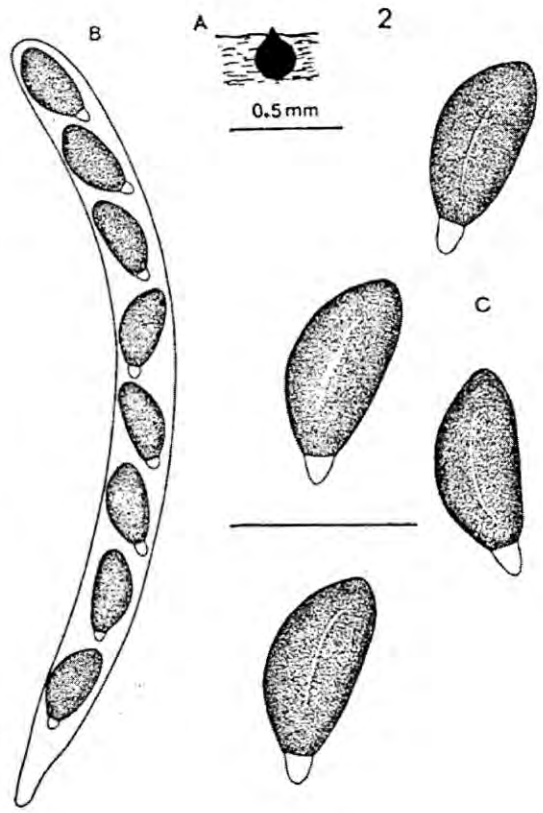
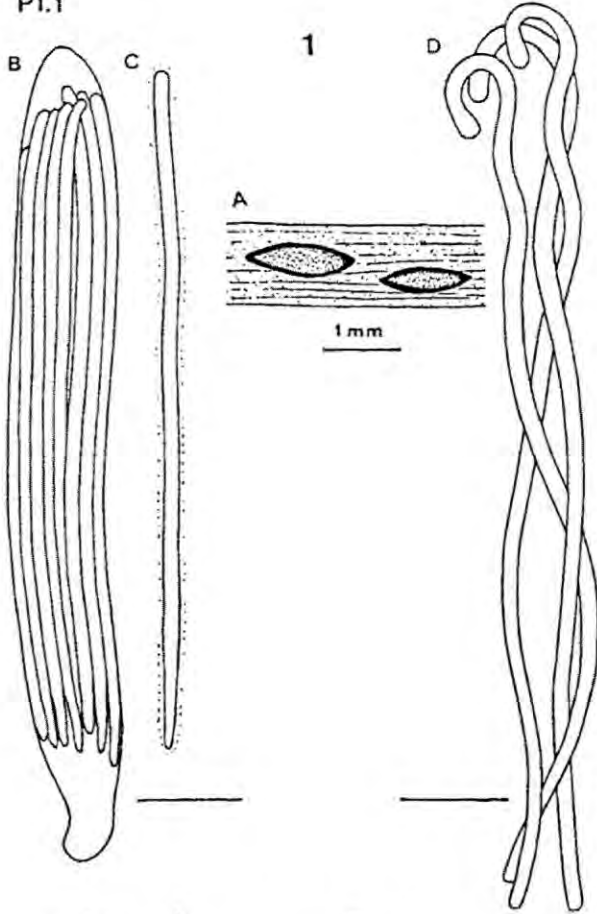
Nieuwjaar

2007

Pl. I

tdm

Paddenstoelen op grassen (deel 4)

Hubert De Meulder
Verenigde Natieslaan 131
B- 2660 Hoboken

De Meulder H; Fungi on grasses (fourth part). Med. Antwerpse Mycol. Kring 2006:88-93

Summary

A search for fungi on dead stems and leaves of grasses carried out in 1999/2001 in different localities of the Antwerp area, resulted in 62 species belonging to 33 genera.

In this fourth and last part of the article 8 species are briefly described and illustrated. They belong to the following orders: Rhytismatales: *Lophodermium gramineum*; Sphaeriales: *Anthostomella arenaria*, *Phomatospora berkeleyi*; Moniliales: *Rutola graminis*; Sphaeropsidales: *Stagonospora caricis*, *S. caricinella*, *S. gigaspora*, *S. subseriata*.

Four species have presumably not yet been recorded for Belgium viz.: *Anthostomella arenaria*, *Phomatospora berkeleyi*, *Stagonospora caricis* and *S. gigaspora*.

Samenvatting

Een onderzoek naar het voorkomen van paddenstoelen op stengels en bladeren van grassen, dat werd uitgevoerd in 1999/2001 op verschillende plaatsen in het Antwerpse, resulteerde in 62 soorten behorende tot 33 geslachten. In dit vierde en laatste deel van het artikel worden 8 soorten kort beschreven en geïllustreerd. Zij behoren tot de volgende ordes: Rhytismatales: *Lophodermium gramineum* - Grasspleetlip; Sphaeriales: *Anthostomella arenaria*, *Phomatospora berkeleyi*; Moniliales: *Rutola graminis*; Sphaeropsidales: *Stagonospora caricis*, *S. caricinella*, *S. gigaspora*, *S. subseriata*. Vier soorten werden waarschijnlijk nog niet eerder gevonden in België viz.: *Anthostomella arenaria*, *Phomatospora berkeleyi*, *Stagonospora caricis* en *S. gigaspora*.

Beschrijving per soort

27. *Lophodermium gramineum* (Fr.) Chevall.

Grasspleetlip (Plaat 1, figuur 1)

Apothecia: 1,2-1,5 x 0,3-0,6 mm, elliptisch, blaarachtig, zwart, blinkend, met mediane lengtespleet, waarin het grijsbruine hymenium vrijkomt, verspreid over het substraat.

Asci: 60-95 x 8-9 μm , cilindrisch, naar de top smaller uitlopend, met 8 gebundelde sporen.

Sporen: 60-85 x 1,5 μm , draadvormig, hyalien, met

een dunne gelatineuze schede.

Parafysen: 70-100 x 1,5-2 μm , draadvormig, top gekruld, boven de asci uitstekend.

Onderzocht materiaal: op dode stengels van Gewone kweek (*Elymus repens*), Wilrijk "Fort 7", IFBL C4.46.11, 26.3.2002, De Meulder 152683,05 (BR).

Opmerkingen: de zwarte boonvormige, overlans gespleten vruchtlichamen, die zich vanonder de epidermis ontwikkelen, de draadvormige sporen en parafysen, samen met het voorkomen op allerlei grassoorten zijn goede kenmerken voor deze algemeen voorkomende soort.

28. *Anthostomella arenaria* O.E. Erikss.

(Plaat 1, fig. 2)

Perithecia: 0,1-0,3 mm diameter, subglobuleus, verzonken in het substraat behoudens de kleine papillate ostiole, met zwarte clypeus.

Asci: 76-95 x 6 μm , cilindrisch, met korte steel, dunwandig, met 8, 1-rijige sporen.

Sporen: 9-11 x 4-5 μm , elliptisch, ongelijkzijdig, vaak met een onduidelijke overlangse kiemspleet, olijfbraun met hyalien aanhangsel van 1,5 - 2 x 1,5 μm , meestal met 2 druppels,.

Onderzocht materiaal: op vochtig liggende stengel van Duinriet (*Calamagrostis epigejos*), Rumst "Oude Nete-arm", IFBL D4.17.13, 2.2.2001, De Meulder 155561,70 (BR).

Opmerkingen: deze soort lijkt op *A. ammophila* (W. Phillips & Plowr.) Sacc. maar de vorm van de sporen is verschillend. Een gelijkende soort is ook *A. tumulosa* (Roberge ex Desm.) Sacc., maar deze heeft veel grotere sporen (Eriksson 1967).

Deze soort is waarschijnlijk nieuw voor België.

29. *Phomatospora berkeleyi* Sacc.

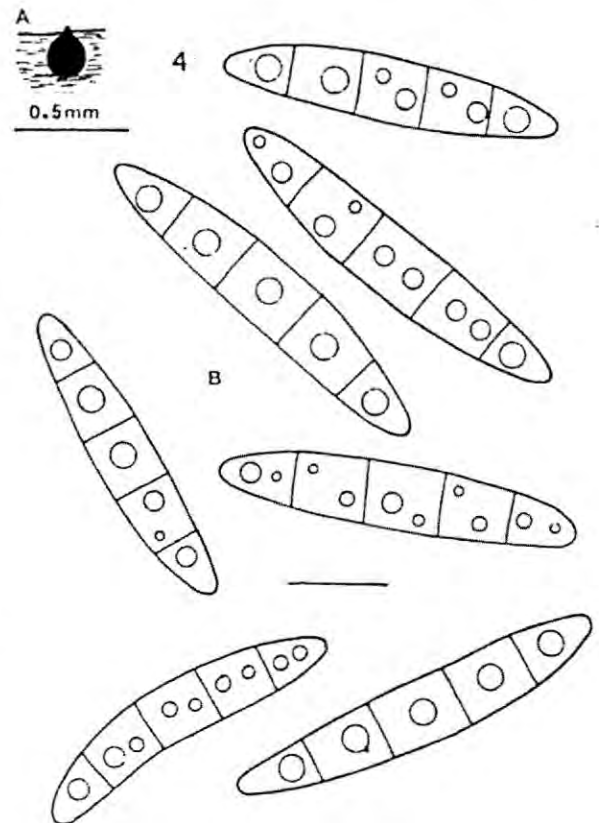
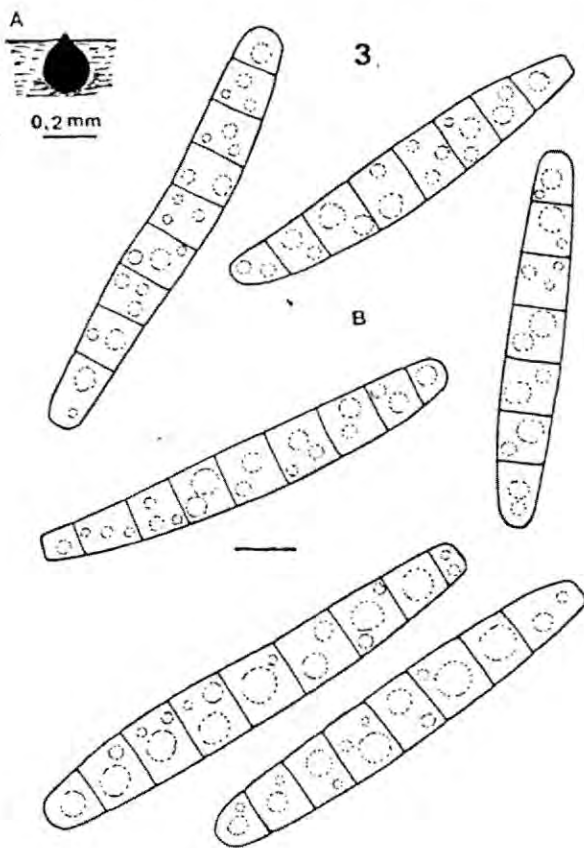
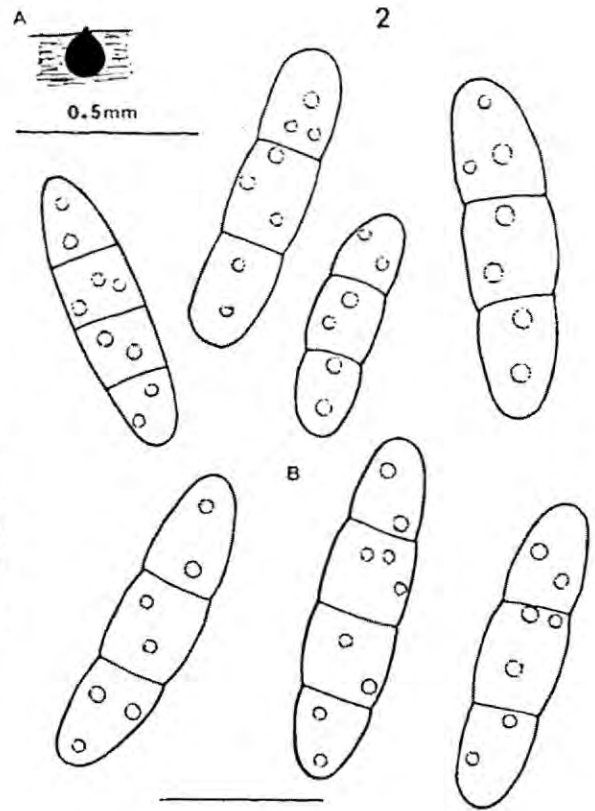
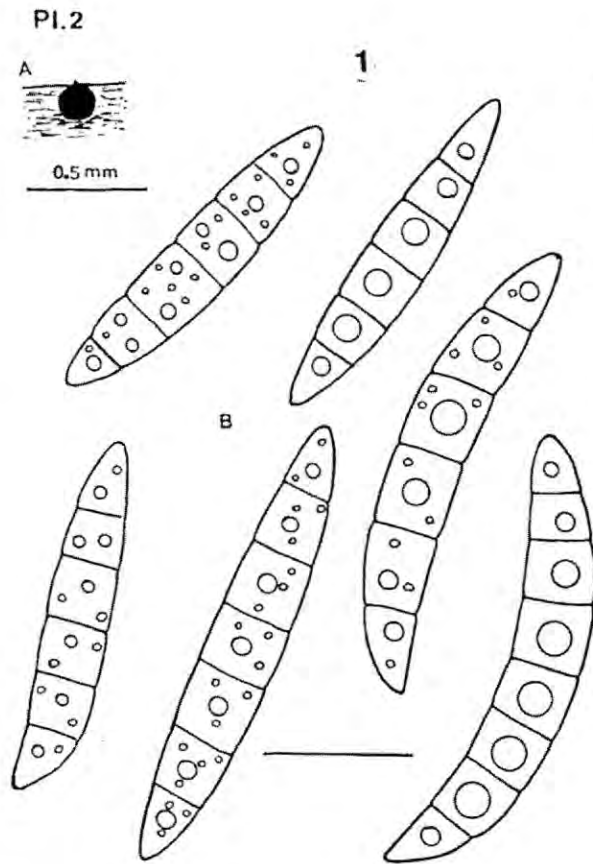
(Plaat 1, figuur 3)

Peritecia: tot 0,2 mm diameter, subglobuleus, bruinzwart, verzonken in het substraat, met alleen een korte, conische papil aan het oppervlak.

Asci: 70-90 x 4-5 μm , cilindrisch, met korte steel, dunwandig, 8 sporig, 1-rijig.

Sporen: 7-9,5 x 2,5-3 μm , elliptisch-spoelvormig, hyalien, met 1 opvallende oliedruppel aan ieder eind.

<- Plaat 1. Fig. 1. *Lophodermium gramineum*. A: apothecia, B: ascus, C: spore, D: parafysen. Fig. 2. *Anthostomella arenaria*. A: perithecium, B: ascus, C: sporen. Fig. 3. *Phomatospora berkeleyi*. A: perithecium, B: ascus, C: sporen. Fig. 4. *Rutola graminis*. A: kolonies, B: conidia

Hdm

Parafysen: geen waargenomen.

Onderzocht materiaal: op dode grasstengel van Glanshaver (*Arrhenatherum elatius*), Hoboken "Fort 8", IFBL C4.35.43, 27.3.2002, De Meulder 155536,45 (BR).

Opmerkingen: deze onopvallende, kleine soort wordt in de literatuur vermeld als voorkomend op kruidige waardplanten en op stengels van allerlei dode grassoorten. De anamorfe van de gevonden soort is *Phoma berkeleyi* Sacc.

Deze soort is waarschijnlijk nieuw voor België.

30. *Rutola graminis* (Desm.) J.L. Crane & Schokn.

Syn.: *Torula graminis* Desm. (Plaat 1, figuur 4)

Kolonies: tot 1,5 x 0,5 mm, rond of ovaal, compact, min of meer gewelfd, bruinzwart.

Conidia: in lange, soms vertakte ketens die in segmenten afbreken, zonder of met 1, 2 tot vele septen, aan de septen sterk ingesnoerd, afzonderlijke cellen breder dan lang, dikwandig, 4-5 x 4-6 μm , iets ruw, bruin.

Onderzocht materiaal: op dode bladeren van Kropaar (*Dactylis glomerata*), Wilrijk "Klaverbladdreef", IFBL C4.45.22, 3.2.2001.

Opmerkingen: deze hyfomyceet uit de orde van de Moniliales sporuleert voornamelijk en frequent op allerlei grassoorten. De sterk ingesnoerde segmenten zijn de oorzaak voor het gemakkelijk afbreken van de cellen.

31. *Stagonospora caricis* (Oudem.) Sacc.

(Plaat 2, figuur 1)

Pycnidia: 0,1-0,2 mm diameter, globuleus, met kleine, centrale ostiole, zwart, verzonken in substraat.

Conidia: 25-45 x 4-8 μm , spoelvormig, recht of iets gebogen, met 5-7 dwarsepten, iets ingesnoerd aan de septen, hyalien tot bleekgeel; inhoud met druppels.

Onderzocht materiaal: op dode stengel van Glanshaver (*Arrhenatherum elatius*), Hoboken "Polder", IFBL C4.35.23, 1.3.2001, De Meulder 155573,82 (BR).

Opmerkingen: de gevonden soort wordt gekenmerkt door de spoelvormige conidia die 5-7 dwarsepten vertonen; in de literatuur wordt ze meestal beschreven als voorkomend op verschillende Zegge-soorten (*Carex* sp.).

Deze soort is waarschijnlijk nieuw voor België.

32. *Stagonospora caricinella* Brunaud

(Plaat 2, figuur 2)

Pycnidia: ca. 0,1 mm diameter, globuleus, zwart, spoelvormig,

Conidia: 14-25 x 4-6 μm , cilindrisch-spoelvormig, meestal met 2 (soms 3) septen, iets ingesnoerd aan de septen, hyalien; inhoud met druppels.

Onderzocht materiaal: op dode stengel van Zachte dravik (*Bromus mollis*), Boom "De Schorre", IFBL C4.55.11, 24.5.2001.

Opmerkingen: deze soort wordt meestal aangetroffen op de bladeren van Zegge-soorten (*Carex*).

33. *Stagonospora gigaspora* (Niessl) Sacc.

Syn.: *Stagonospora paludosa* (Sacc. & Speg.) Sacc. var. *caricis-pendulae* Unamuno (Plaat 2, figuur 3)

Pycnidia: tot 0,2 mm diameter, met centrale ostiole, subglobuleus, zwart, verzonken in het substraat.

Conidia: 58-84 x 10-14 μm , spoelvormig, glad, 6-9 septen, lichtjes ingesnoerd aan de septen, recht of lichtjes gebogen, hyalien, inhoud met druppels.

Onderzocht materiaal: op dode stengel van Rietgras (*Phalaris arundinacea*), Hoboken "Klaverbladdreef", IFBL C4.45.34, 20.3.2001

Opmerkingen: van het genus *Stagonospora* werden op Zegge-soorten (*Carex*) en allerlei grassoorten, 350 soorten beschreven. Door Castellani & Germano werden, na een revisie, 77 soorten *Stagonospora* geaccepteerd die voorkomen op verschillende grassoorten.

Deze soort is waarschijnlijk nieuw voor België.

34. *Stagonospora subseriata* (Desm.) Sacc.

(Plaat 2, figuur 4)

Pycnidia: 0,1-0,2 mm diameter, globuleus, zwart, gedeeltelijk of geheel verzonken in het substraat, verspreid.

Conidia: 28-38, x 5-6 μm , cilindrisch-spoelvormig, met 3 of meer septen (meestal 4), hyalien, inhoud met meerdere druppels.

Onderzocht materiaal: op dode stengels van Kropaar (*Dactylis glomerata*), Wilrijk "Legerstraat", 19.03.2001, De Meulder 152628,47 (BR).

<- Plaat 2. Fig. 1. *Stagonospora caricis*. A: pycnidium, B: conidia. Fig. 2. *Stagonospora caricinella*. A: pycnidium, B: conidia. Fig. 3. *Stagonospora gigaspora*. A: pycnidium, B: conidia. Fig. 4. *Stagonospora subseriata*. A: pycnidium, B: conidia.

Opmerkingen: deze soort wordt gekenmerkt door de hyaliene, cilindrische sporen met meerdere druppels en het voorkomen op allerlei grassoorten. *Stagonospora* is vaak een anamorfe van verschillende *Phaeosphaeria*-soorten

Literatuur

- BARNETT H.L. (1955-1960) - Illustrated Genera of Imperfect Fungi. Minneapolis
- DE MEULDER H. (2006) - Paddenstoelen op grassen (deel 1). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **2006**: 2-8
- (2006) - Paddenstoelen op grassen (deel 2). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **2006**: 28-32
- (2006) - Paddenstoelen op grassen (deel 3).

- Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **2006**: 59-63
- DENNIS R.W.G. (1981) - British Ascomycetes. Revised edition. J. Cramer, Vaduz.
- ELLIS M.B. & ELLIS J.P. (1985) - Microfungi on land Plants. Croom Helm. London, Sidney.
- HEFTBERGER M. et al. (1999) - *Rutola graminis*, eine problematische Art unserer Hyphomycetenflora. Mitt. naturwiss. Ver. Steinmark. band 129: 71-80. Graz.
- SUTTON B.C. (1980) - The Coelomycetes. Commonwealth Mycological Institute. Kew, Surrey.
- VANDEVEN E. red. (1996) - Aantekenlijst voor zwammen en slijmzwammen. 4de editie. K.A.M.K. Antwerpen.

Soortenlijst van de in 1999/2001 gevonden paddenstoelen op grassen met index A.M.K.

Mededelingen (jaartal, kwartaal, bladzijde)

De met x aangeduide soorten werden in dit artikel beschreven en geïllustreerd.

De 14 nog niet eerder gevonden taxa voor België zijn aangeduid met een *.

Diaporthales

- * x *Gaeumannomyces graminis* var. *avenae* 06.1.3

Dothideales

- x *Acrosporum graminum* 06.1.5
- * x *Botryosphaeria festucae* 06.1.5
- Didymella proximella*
- Keisleriella culmifida*
- Lophiostoma semiliberum*
- * x *Lophiotrema grandispora* 06.2.29
- * x *Mycosphaerella allicina* 06.2.29
- M. lineolata*
- * x *M. recutita* 06.2.29
- Paraphaeosphaeria michotii*
- Phaeosphaeria culmorum*
- P. eustoma*
- x *P. fuckelii* 06.1.5
- x *P. graminis* 06.1.5
- P. herpotrichoides*
- P. larseniana*
- x *P. luctuosa* 06.1.7
- x *P. nigrans* 06.1.7
- x *P. nodorum* 06.1.7
- * x *P. ovei* 06.1.7
- P. pontiformis*
- * x *P. pulchra* 06.1.8
- * x *P. tritici* 06.1.8
- x *Pleospora herbarum* 06.2.31
- x *P. scrophulariae* 06.2.31
- * x *P. straminis* 06.2.31

<i>P. vagans</i>	
x <i>Pyrenophora trichostoma</i>	06.2.31
Leotiales	
x <i>Belonopsis filispora</i>	06.3.59
<i>Brunnipila palearum</i>	
x <i>Cejpia hystrix</i>	06.3.59
x <i>Cyathicula culmicola</i>	06.3.61
<i>C. cyathoidea</i>	
x <i>Dennisiodiscus prasinus</i>	06.3.59
<i>Lachnum carneolum</i> var. <i>longisporum</i>	
<i>L. controversum</i>	
x <i>L. tenuissimum</i>	06.3.61
* x <i>Merostictis exigua</i>	06.3.61
<i>Mollisia caricina</i>	06.3.63
<i>M. palustris</i>	
Polystigmatales	
x <i>Phyllachora graminis</i>	06.3.63
Rhytismatales	
x <i>Lophodermium gramineum</i>	06.4.89
Sordariales	
<i>Schizothecium conicum</i>	
Sphaeriales	
* x <i>Anthostomella arenaria</i>	06.4.89
<i>A. limitata</i>	
* x <i>Phomatospora berkeleyi</i>	06.4.89
Agaricales	
<i>Arrhenia retiruga</i>	
<i>Psilocybe inquilina</i>	
Moniliales	
<i>Periconia atra</i>	
<i>P. hispidula</i>	
x <i>Rutola graminis</i>	06.4.91
<i>Tetraploa aristata</i>	
<i>Torula herbarum</i>	
Sphaeropsidales	
<i>Stagonospora typhoidearum</i>	
<i>Phomatospora dinemasporium</i>	
<i>Hendersonia culmiseda</i>	
x <i>Stagonospora caricinella</i>	06.4.91
* x <i>S. caricis</i>	06.4.91
* x <i>S. gigaspora</i>	06.4.91
x <i>S. subseriata</i>	06.4.91
<i>S. vitensis</i>	

Dubbelgangers (3) – *Rickenella*

RUBEN WALLEYN & ANNEMIEKE VERBEKEN
Predikherenstraat 37, 8750 Wingene

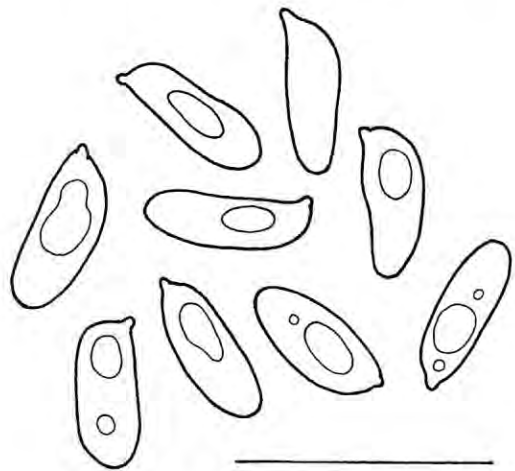
Summary. - *Rickenella mellea* seems not very rare in northern Belgium where it grows in wet as well as in dry habitats. Comments are given on the differences between this species and *Rickenella fibula*.

Oranjegeel trechttertje (*Rickenella fibula*, foto 1) en Paarsharttrechttertje (*R. swartzii*, foto 2) behoren tot de algemeenste en gemakkelijk herkenbare soorten paddenstoelen. De soorten van dit geslacht groeien steeds tussen bladmossen, zowel in bossen als graslanden en op bemost dood hout, en kunnen tijdens alle seizoenen worden waargenomen. Het zijn kleine (diameter hoed gewoonlijk minder dan 12-15 mm), slanke, witsporige plaatjeszwammen met duidelijk aflopende lamellen. Met een goede loep zijn zowel op de hoed als de steel (verse, droge exemplaren) fijne haartjes te zien die microscopisch herkenbaar zijn als haarvormige caulo- en pileocystiden.

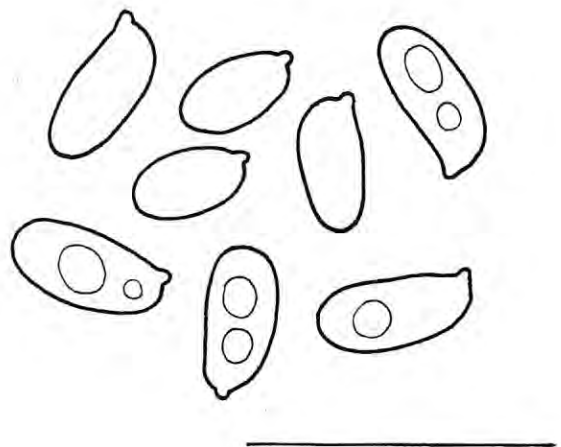
Paarsharttrechttertje (zie foto 2) valt op door de paarse tot blauwzwarte steeltop en hoedcentrum, contrasterend met de witte plaatjes en de grijsbruine tot okergele steel. Deze soort heeft een lichte voorkeur voor mosrijke graslanden.

Oranjegeel trechttertje is meer uniform gekleurd: de steel en hoed zijn oranje, oranjegeel of okergeel en de plaatjes wit. Oudere exemplaren bleken uit, soms worden ze bijna volledig wit. *Rickenella fibula* komt in zeer diverse biotopen voor en is ook in bossen algemeen. De soort zou bij onoplettendheid kunnen verward worden met Oranje dwergmycena (*Mycena acicula*), normaal met gele steel en plaatjes en niet-aflopende lamellen. Levermostrechttertje, *Omphalina marchantiae*, en Oranjerood trechttertje, *O. postii*, zijn groter en/of forser, kaal, en groeien tussen Paraplutjesmos (*Marchantia*). Gelijkelijk is tenslotte ook het Honingkleurig trechttertje, *Rickenella mellea* (foto 3). Deze tot voor enkele jaren weinig gesignaleerde soort heeft meestal een iets forsere habitus dan Oranjegeel trechttertje (zie foto's). Hoed en steel zijn minder levendig gekleurd: vrij uniform honingkleurig (beige, bruingeel, okergeel), jong soms meer bruinig oranje. Volgens de literatuur zijn er ook microscopische verschillen tussen *Rickenella mellea* and *R. fibula*. Ludwig (2000-2001, met zeer treffende kleurplaten) onderscheidt *R. mellea* door de grotere sporen ($5,5-8 \times 2,5-3 \mu\text{m}$). Zowel Antonín & Noordeloos (2004) als Horak (2005) bestudeerden het type en geven als sporenmaten resp. $6,5-9 \times 2,7-4 \mu\text{m}$ en $6-7,5 \times 2,5-3 \mu\text{m}$. In ons materiaal zijn de sporen

nog kleiner (tot $6,5 \mu\text{m}$ lang). Nuttiger lijkt de lengte-breedte verhouding van de sporen: zowel volgens Antonín & Noordeloos, Ludwig als in ons materiaal (zie fig. 3-4) zijn de sporen van *Rickenella mellea* gemiddeld slanker, langwerpiger dan deze van *R. fibula*. Wie *R. mellea* voor het eerst vindt en wat twijfelt, raden wij dan ook aan het materiaal microscopisch te vergelijken met *Rickenella fibula*. Volgens Antonín & Noordeloos zijn verder de cystiden van *Rickenella fibula* slanker, maar dit kenmerk lijkt ons niet gemakkelijk interpreteerbaar.

Figuur 3: *Rickenella mellea*; sporen

Figuur 4: *Rickenella fibula*; sporen

Foto 1: *Rickenella fibula*

Foto: R. Walley

Foto 2: *Rickenella swartzii*

Foto: R. Walley

Foto 3: *Rickenella mellea*

Foto: R. Walley

Foto 4: *Rickenella mellea* (links) versus *R. fibula* (rechts) ex situ

Foto: R. Walley

Foto 5: *Cortinarius purpurascens*

Foto: J. Gelderblom

Foto 6: *Cortinarius jubarinus*

Foto: J. Gelderblom

Foto 7: *Cortinarius speciosior*

Foto: J. Gelderblom

Foto 8: *Cortinarius sordescens*

Foto: J. Gelderblom

In de literatuur vindt men ook nogal verschillen qua habitat voor deze soort. Antonín & Noordeloos beschouwen de soort als arctisch-alpien. Horak geeft vochtige mosrijke standplaatsen op, vooral tussen *Bryum* and *Philonotis*. Cheype (<http://lcheype.free.fr/>, met mooie foto!) vond de soort zelfs in *Sphagnum*. Ludwig vond de soort dan weer in het Centraaleuropese laagland op een droge, zongeëxposeerde zandbodem. De zeer rijke groeiplaats in Beernem (exemplaren van de foto) betreft eveneens een schrale, droge, zongeëxposeerde zandige berm met *Psilocybe montana*, *Galerina caulocystidiata* en *Sphaerospora brunnea*. In Nederland vond Henk Huijser (pers. meded.) Honinggeel trechtertje in een gelijkaardige biotoop, Leo Jalink (pers. meded.) kent de soort van de duinen. We vonden ze ook in een droger stuk heischraal grasland in Wingene, en een nat grasland in Ussel. Er zijn diverse vindplaatsen bekend uit de provincies Antwerpen (b.v. een nat venig grasland in de Langdonken) en Limburg, Lenaerts (2004) meldt zelfs loofbos als standplaats. Deze gegevens laten veronderstellen dat *Rickenella mellea* een bredere ecologische amplitude heeft dan algemeen wordt aangenomen. Ondertussen zijn diverse vindplaatsen in Vlaanderen gekend en lijkt ze minder zeldzaam dan aanvankelijk gedacht. Waarschijnlijk hebben we deze soort vroeger miskend en verdient ze in de toekomst

onze extra aandacht.

Referenties

- ANTONÍN V. & NOORDELOOS M.E. (2004) – A monograph of the genera *Hemimycena*, *Delicatula*, *Fayodia*, *Gamundia*, *Myxomphalia*, *Resinomycena*, *Rickenella* and *Xeromphalina*. (Tribus Mycenae sensu Singer, Mycena excluded) in Europe. IHW-Verlag.
- HORAK E. (2005) – Röhrlinge und Blätterpilze in Europa.6., völlig neu bearbeitete Auflage fußend auf Moser, 5. Auflage (1983): Kleine Kryptogamenflora, Band II, Teil b2. Bestimmungsschlüssel für Polyporales (p.p.), Boletales, Agaricales, Russulales. Unter der Mitarbeit von Anton Hausknecht (Bolbitiaceae) und P.A. Moreau (*Alnicola*). Elsevier.
- LENAERTS L. (2004) Atlas paddestoelen in Limburg. Verspreiding en ecologie/determinatiegids. Provincie Limburg, LIKONA, Prov. Natuurcentrum het Groene Huis, 570 p.
- LUDWIG E. (2000-2001) – Pilzkompendium. Band 1. Die kleineren Gattungen der Makromyzeten mit lamelligem Hymenophor aus den Ordnungen Agaricales, Boletales und Polyporales. IHW Verlag.

Enkele interessante *Cortinarius*-vondsten van de werkweek in Heer

Jac Gelderblom

Guido Gezellelaan 102 NL-4873 GG Etten-Leur

Hoewel de droge septembermaand ook deze werkweek niet gunstig gezind was zijn er toch altijd de nodige interessante vondsten. In dit artikel wil ik een viertal *Cortinari*soorten kort bespreken, die ik gevonden heb tijdens de eerste dagen van de werkweek. Foto's van deze soorten staan elders in dit blad.

Cortinarius purpurascens (Fr.: Fr.) Fr. (foto 5)

Nederlandse naam: Purperen gordijnzwam.

Van deze schitterende gordijnzwam behorend tot het ondergeslacht *Phlegmacium* stond een grote groep in het Bois de Frasnes. De paarspurperen kleur in steel, steelvlies en lamellen heeft de eigenschap, dat hij bij uitoefening van druk nog veel intenser wordt.

Van deze vondst is door Pascale Holemans een aquarel gemaakt.

Cortinarius jubarinus Fr. ss Chevassut & Henri

(foto 6)

Deze gordijnzwam werd eveneens gevonden in het Bois de Frasnes onder sparren.

Deze *Telamonias*soort zit in de groep van de witstelige, niet-wortelende soorten.

Vanwege de bijna ronde sporen van gemiddeld 6,5 x 5,3 μm met $Q = 1,2$ blijven er niet al te veel mogelijkheden over, waarvan *C. jubarinus* de beste is.

De afbeelding in Breitenbach is zowel macro- als microscopisch goed passend. In de discussie vermeldt deze auteur nog, dat er twee opvattingen van *C. jubarinus* zijn: ss Lange en ss Chevassut en Henri. Vanwege de nogal dikke steel en de bijna ronde sporen is de tweede in mijn geval de best passende.

Deze soort is niet vermeld in de aantekenlijst en dus mogelijk nieuw voor België.

Voorstel Nederlandse naam: Glanzende gordijnzwam (Latijn: jubar = glans).

***Cortinarius speciosior* (Fr.) Bid. & al. (foto 7)**

Synoniem: *C. helvolus* Fr. ss Bres.

Nederlandse naam: Oranje eikegordijnzwam (variëteit)

Weer een vondst uit het Bois de Frasnes onder spar. Deze soort uit de hinnuleus-groep werd uitgesleuteld met "Les cortinaires hinnuloïdes".

Hoewel de sleutels in dit werk niet altijd even duidelijk zijn met keuzes als: "hoed duidelijk hygrofaan" tegenover "hoed minder sterk hygrofaan", viel na het nodige uitproberen de keuze op *C. speciosior*. Het ontbreken van een opvallende geur en de kleine, brede sporen (7-8,5 x 5-6,5 µm) zijn kenmerkend.

C. helvolus Fr. ss Bres is synoniem met *C. speciosior*. Onder de eerste naam staat de soort afgebeeld in Beitenbach. Door sporengrootte en -vorm verschilt de soort van *C. helvolus*, zoals beschreven in collectie 17 van de Cortinariusergroep (verslag 3).

Ook deze soort is mogelijk nieuw voor België.

***Cortinarius sordescens* Hy (foto 8)**

Deze gordijnzwam werd gevonden in het natuurreservaat van Champalle te Yvoir onder loofhout.

De niet hygrofane hoed, de gedrongen vorm en de brede sporen (8-10,5 x 6-6,5 µm) voeren ons in verschillende determinatiewerken al snel naar *C. sordescens*.

Ook deze soort staat niet in de aantekenlijst en is dus mogelijk nieuw voor België.

Voorstel Nederlandse naam: Groezelige gordijnzwam (Latijn: sordescens = vuil, groezelig).

Literatuur

- BREITENBACH J. & KRÄNZLIN F. (2000) – Pilze der Schweiz. Band 5. Blätterpilze Teil 3. Cortinariaceae. Luzern, Mykologia.
- DE HAAN A., LENAERTS L. & VOLDERS J. (1996). - Derde verslag van de werkgroep *Cortinarius*. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1996: 84-101
- BIDAUD A., MOËNNE-LOCCOZ P. & REUMAUX P. (1997) - Les cortinaires hinnuloïdes. *Atlas des Cortinaires*, suppl. 1. F.M.D.S.
- VANDEVEN E. red. (1996) – aantekenlijst voor zwammen en slijmzwammen. 4-de editie. K.A.M.K. Antwerpen.

***Xenosperma ludibundum*, een niet alleedaags vreemdsporig wasje**

Karel Van de Put

Dascottelei 72-2
2100 Deurne

Summary: Short note on a collection of the rarely found *Xenosperma ludibundum*, growing in the carpophore of *Botryobasidium subcoronatum*.

Eind april bracht ik een kort bezoekje aan een laag gelegen elzen-berkenbosje op de grens Bellem-Lotenhulle (Aalter, Oost-Vlaanderen), deels goed vochtig en met verscheidene *Sphagnum*-veldjes. Op de aanwezigheid van *Sphagnum* in dit bosje was mij enkele weken voordien gewezen door Etienne Van Aelst, die ik met zijn mycologische werkgroep van het Meetjesland tijdens een van mijn excursies in die buurt tegen het lijf was gelopen. De weersomstandigheden waren echter niet erg gunstig. Er was een vrij droge periode met veel wind aan vooraf gegaan en het meeste hout was kurkdroog. Het eerste waar mijn oog op viel in het bosje, was een okerbruin glad korstje omzoomd door een mooie witte franjerand; macroscopisch duidelijk de kenmerken van *Phanerochaete filamentosa*. Niet uitzonderlijk maar toch niet iets van alle dagen. Een beloftevolle aanwijzing voor een rijke oogst??? Vergeet het maar, meer dan enkele schaarse

banaal witte korstjes werden niet gevonden. Verder kon alleen één donker blauwstaalgrijze wasachtige collectie op een deels met mos begroeide tak mij nog bekoren.

Heterobasidiomyceten dragen mijn voorkeur weg, dus thuis gekomen werd eerst dat wasachtig ding bekeken. Onder de bino was een duidelijk hobbelig oppervlakpatroon waar te nemen, een aanwijzing voor *Myxarium grilletii*, die er echt uitziet uit als een dekentje van kleine nog geen halve millimeter grote bolletjes. De basidiën zijn van het *Tremella*-type, d.w.z. bolvormig met overlangse tussenschotten en met een dwars septum afgescheiden van een lange dunne steel, die onderaan een gesp vertoont. Daarna naar de *Phanerochaete filamentosa* gekeken. Eerst een ontgoocheling. Er zijn geen sporen, basidiën of cystiden te vinden. Maar de macroscopie was toch overduidelijk?!!! Dan maar de trukendoos bovenhalen. Een druppel KOH op het vruchtlichaam ... en de paarse verkleuring bevestigt uiteindelijk dan toch de determinatie. Blijven nog een drietal witte korstjes achter in mijn doosje. Nog een *Phanerochaete*, deze

keer *P. sordida*, nu wel met sporen, basidiën, cystiden en gespenloze dunwandige cystiden met wat incrustatie om de hals. Een vrij algemene soort. De twee andere collecties betreffen *Botryobasidium subcoronatum*, zeer alledaags, bij geen enkele excursie ontbrekend, microscopisch opvallend, met brede wat dikwandige, van gespen voorziene hyfen, rechthoekig vertakkend en basidiën met 6 scheepsvormige sporen.

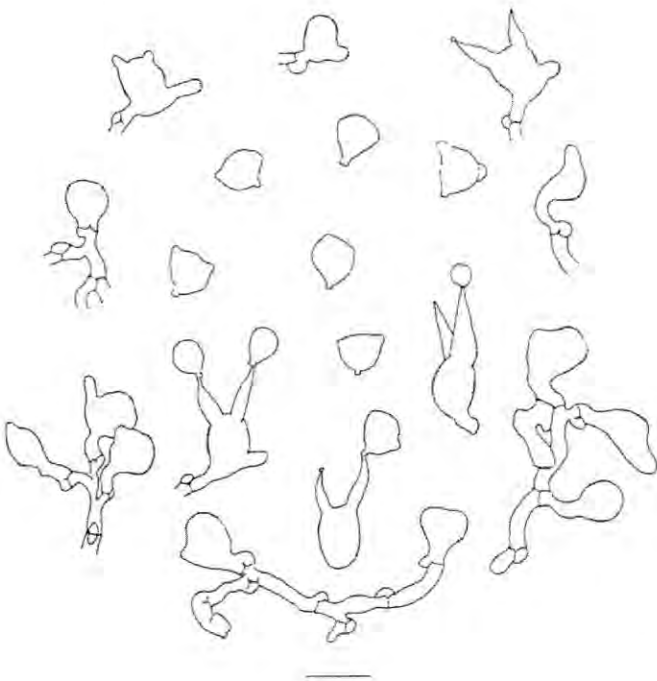
Maar kijk, in één van die twee collecties zitten ook bijna driehoekige sporen en na wat zoeken ook veel smallere, dunwandige, gependragende hyfen. Hier en daar ook een eigenaardig basidium. Tweesporig, bijna even groot als de sporen en met vrij lange sterigmen. Die basidiën staan niet op het einde van een hyfe maar ontwikkelen zich zijdelings als een soort uitstulping van die hyfe die zelf gewoon verder blijft doorlopen. Het zijn pleurobasidiën. Er begint mij plots een licht op te gaan. Ik heb dat enkele jaren geleden nog gevonden en had er toen een tekening van gemaakt. Ik zoek de tekening en vind het herbariumnummer: 99.01.07.01 . Ik kijk in mijn notities, het is *Xenosperma ludibundum*, St.-Katelijne-Waver. Ik fris even de literatuur op, eerst even in Jülich. Het vruchtlichaam wordt beschreven als wasachtig. De zogezegde driehoekige sporen zijn eigenlijk tetraëdrisch, een driezijdige piramide. Zij meten $5-9 \times 4,5-8 \mu\text{m}$, de 2-sporige pleurobasidiën zijn amper wat groter met $6,5-10,5 \times 5-8 \mu\text{m}$, de sterigmen tot $10,5 \mu\text{m}$ lang. Verspreiding: zeldzaam, alleen gevonden in Duitsland en Denemarken. In "The

Corticiaceae of North Europe" leren wij nog dat de soort beschreven werd in de USA door Rogers en Liberta in 1965. Bij onze eerste vondst uit 1999 ging het ook om een zuiver wasachtig vruchtlichaam. Nu groeide hij samen, in, op of onder *Botryobasidium subcoronatum*, blijkbaar heel toevallig want van enig parasitisme blijkt geen sprake te zijn in de literatuur. Hoewel, in "The Corticiaceae" wordt de soort microscopisch afgebeeld groeiend over de hyfe van een Hyphomyceet.

Al bij al dus een niet dagelijkse vondst maar waarschijnlijk veel meer voorkomend dan vermeld, wat eveneens geldt voor de meeste van die bijna onzichtbare was- of waasachtige verschijningen. Ook bij ons werd de soort eerder al gevonden door Ivo Antonissen in Zoersel. De bijgaande tekening (fig. 5) is die van mijn eerdere collectie uit 1999. Bij de huidige vondst waren de kenmerkende elementen te fragmentarisch om behoorlijk weer te kunnen geven.

Literatuur:

- JÜLICH W., (1984) - Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Krytogamenflora. Band II b/l.
- HJORSTAM K., LARSSON K.H. & RYVARDEN L. (1988) - The Corticiaceae of North Europe. Vol. 8.

Figuur 5.: *Xenosperma ludibundum*;
sporen, basidiën en hyfen.
Maatstreek = $10 \mu\text{m}$

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Karel Van de Put

Bulletin de la Société Mycologique de France T 121, 3, 2005

In een 4de bijdrage over zeldzame of interessante paddenstoelen uit Zuid-Sicilië bespreekt A. Lantieri *Octospora convexula* en *O. leucoloma*, met kleuren- en sporenfoto. G. Medardi vond *Sowerbyella ceassisculpturata* in Italië, met kleuren- en sporenfoto en een vergelijkende tabel met alle in het artikel vermelde soorten. In hun 2de nota over apiculaatsporige *Peziza*'s uit de streek van de Doubs stellen N. Van Vooren en G. Moyne *P. apiculata* en *Thecotheus* aff. *rivicola* voor, met een kleurplaat en microtekeningen. *Peziza rifaii*, een exotische soort, werd in Frankrijk gevonden en wordt voorgesteld door J-P. Pirou en A. Delannoy, met sporentekening en kleurenfoto. B. Duhem en G. Trichies bespreken twee eerste Franse vondsten van *Heteroacanthella acanthophysa*, met kleurenfoto en microtekeningen. In een 1ste bijdrage over de mycologische flora van het Bois de Vincennes et de Boulogne door G. Eyssartier vinden wij kleurenfoto's en microtekeningen van *Conocybe subovalis*, *Inocybe microspora*, *Entoloma resutum* en *Phaeosolenia densa*. X. Carteret bespreekt de variabiliteit van *Inocybe gausapata*, met microtekeningen en kleurplaat.

Persoonia 19, 1, 2006

In deze aflevering geeft G. Robich een gereviseerde sleutel van de *Mycena*'s uit de sectie *Fragilipedes* van het noordelijk halfrond met enkele verduidelijkende microtekeningen van de kenmerken. Voor het overige worden enkel *Entoloma*-, *Pluteus*- en *Hygrocybesoorten* uit India besproken.

Bolletina del Gruppo Micologico G. Bresadola 47, 2, 2004

V. Migliozzi en P-A. Moreau bespreken een vondst van *Tubaria praestans* uit centraal Italië, met kleurenfoto en microtekeningen. *Agaricus rufotegulis*

var. *hadriaticus* is een nieuw taxon voor Italië en wordt voorgesteld door L. Lanconcelli en M. Nauta, met microfoto's en microtekening. M. Cervini en E. Bizio bestudeerden enkele vondsten van *Inocybe decemgibbosa*, met kleurenfoto's, microtekening, sporenlengte en -breedtevoorstelling en enkele grafieken. Enkele zeldzame *Russula*'s uit kastanjebossen worden met kleurenfoto en microtekening voorgesteld door L. Michelin: *R. brunneovialacea*, *R. melzeri* en *R. melitodes*. M. Citadini et al. bespreken vondsten van *Tricholoma psammopus* uit de Mediterrane zone, met kleurenfoto's en microtekening. G. Toro zocht vruchteloos naar psychoactieve stoffen in *Panaeolus semiovatus*, met kleurenfoto.

Miscellanea Mycologica 86, juni 2006

In deze aflevering vinden wij zoals gewoonlijk zeer veel kleurenfoto's, al dan niet vergezeld van een korte commentaar. Bij de voorstelling van enkele vondsten uit de winter 2005-2006: *Hygrocybe reidii*, *H. chlorophana*, *H. ceracea*, *H. pseudoconica*, *H. fornicata*, *H. coccinea*, *H. calyptraeformis*, *Lepiota alba*, *Leucoagaricus leucothites*, *Cortinarius ochroleucoides* en *Entolomna jubatum*. C. Cattreux et al. beschrijven een vindplaats van *Psathyrella storea* in de buurt van Le Havre (Fr.), met kleurenfoto en microtekening. Volgen kleurenfoto's van *Hygrophorus susannae*, *Geopora sumneriana*, *Disciotis venosa*, *Dumontiana tuberosa*, *Morchella* cf. *pseudoumbrina*, *M. vulgaris*, *Helvella acetabulum*, *Peziza ampelina*, *P. tenacella* en *P. phyllogena*. *Psathyrella panaeoloides* is ook een vondst uit de streek van Le Havre en wordt besproken door O. Roblot, met micro-, macrofoto en microtekening. Tenslotte nog enkele *Coprinus*soorten gevonden in deze lente: *C. cinereus*, *C. cordisporus*, *C. maculentus*, *C. congregatus*, *C. macrocephalus*, *C. gonophyllus* en *C. angulatus*, alle met macro- en microfoto voorgesteld door J-J. Wuilbaut.

Werkweek 2007

Onze jaarlijkse werkweek zal zoals vorig jaar plaats vinden te Heer-sur-Meuse in het vakantiecentrum Domaine de Massembre, van zaterdag 22 september (middagmaal) tot zaterdag 29 september (ontbijt).

Zoals vorig jaar is de overnachting voorzien in het centrale gebouw, waar we een optie hebben op 6 eenpersoonskamers zonder WC, en 15 tweepersoonskamers met WC. Prijs per dag volpension 44,00 € de eerste drie dagen, vanaf derde dag 41,00 €. verzekering en administratiekosten inbegrepen. Indien een tweepersoonskamer door slechts één persoon worden gebruikt is hiervoor een toeslag van 4 € per nacht voorzien.

Handdoeken dienen zelf te worden meegebracht.

Een zaal voor microscopie zal ofwel in het centraal gebouw ofwel in een van de paviljoenen voorzien worden.

Indien u een kamer wenst te delen, gelieve zelf afspraken te maken met een kamergenoot.

Gezien het beperkt aantal kamers zullen we met de volgorde der inschrijvingen rekening houden om deze toe te kennen. Zij die laattijdig inschrijven kan geen deelname gewaarborgd worden.

Het is mogelijk om slechts gedurende enkele dagen deel te nemen.

Zoals elk jaar wordt één excursie per dag voorzien, namiddag en avond zijn voorbehouden voor determinatie.

Teneinde tijdig de nodige kamers te kunnen reserveren, verzoeken we de leden die wensen deel te nemen vóór 31 januari 2007 uw inschrijvingsformulier terug te sturen aan Guido Le Jeune, Beemdenlaan 69, 2900 Schoten, tel: 03/ 658 54 31 en een voorschot van 44,00 EURO te storten op rek 737-0187576-21 van KAMK.

Indien u om onvoorziene omstandigheden niet zou kunnen deelnemen, verwittig ons dadelijk. Tot een maand vóór vertrek kunnen we uw voorschot zonder problemen terug storten. Wie korter voor de afreis om medische redenen moet afhaken, denk aan een medisch getuigschrift zodat u van de annuleringsverzekering kunt genieten.

Later ontvangt u meer informatie over het volledige programma en een uitnodiging de verschuldigde bedragen te storten.

In afwachting kunt u steeds inlichtingen bekomen bij:

Guido Le Jeune, Beemdenlaan 67, 2900 Schoten, Tel: 03/ 658 54 31

www.kamk.be

Alles gaat goed met de site. Oktober is voorbij en was weer een topmaand met een gemiddelde van 46 bezoekers per dag (september 36 b/d) . Zoals de afgelopen twee jaren heeft de site ook dit jaar een piek gekend tijdens het seizoen. Regelmatig komt er een update van de agenda's en een overzicht van onze publicaties. Nogmaals zou ik een oproep willen

doen voor het leveren van een foto of tekening voor onze homepage. Laat maar aan de buitenwereld zien hoe mooi een paddenstoel wel is.

Surf er op los ...

Cyber-groetjes van de webmaster.

Pascale Holemans

Lidgeld 2007

De leden worden verzocht het lidgeld voor 2007, 18 EUR voor een individueel lidmaatschap of 20 EUR voor een gezinslidmaatschap, zo vlug mogelijk te betalen, ofwel contant of door overschrijving op bankrekeningnr. 737-0187576-21, op naam van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Men kan daarvoor het bijgevoegde overschrijvingsformulier gebruiken.

Buitenlandse leden betalen 20 EUR (het lidgeld verhoogd met extra verzendingskosten) voor een individueel lidmaatschap of 22 EUR voor een gezinslidmaatschap, contant of door overschrijving.

Voor onze buitenlandse leden geven wij hierbij de IBAN- en BIC nummers gekoppeld aan onze rekeningen: IBAN BE09 737 0187576 21 BIC BBRUBEBB

Bij overschrijving uit het buitenland let er op dat eventuele kosten door de opdrachtgever gedragen worden.

Nieuwtjes uit de bibliotheek

Zoals iedereen weet is onze bibliotheek vele tijdschriften rijk. De volledigheid van zo'n reeks geeft een meerwaarde aan een bibliotheek. Tot nu toe hadden we "Documents Mycologiques" vanaf deel 18. We hebben van een stockverkoop gebruik gemaakt om deze reeks te vervolledigen. De oude nummers staan vanaf nu ook ter beschikking.

In Leuven is er veel gebeurd de laatste tijd. Natuurpunt heeft "Paddenstoelen in de regio Leuven" uitgegeven. (Alg 068) Dit werk behandelt de

verspreiding en ecologie van paddenstoelen uit die regio. De auteurs hiervan zijn bekenden: Roosmarijn Steeman, Jos Monnens, Roger Langendries, Ruben Walley, Georges Buelens en Sylvia De Pauw. Proficiat aan allen voor het geleverde werk. De bib. dankt jullie van harte voor de schenking van jullie werk.

Tot zwams,
Pascale Holemans

16de Vlaamse Mycologendag

De Vlaamse Mycologendag is gepland op **zaterdag 24 maart 2007** te Leuven.

Plaats van gebeuren: Provinciehuis (en dus niet de Universitaire campus!), Provincieplein 1 te 3000 Leuven.

Gemakkelijk bereikbaar, parking, vlakbij Station van Leuven.

Dit gebouw is gemakkelijk te bereiken met het openbaar vervoer, want op 300 meter stappen van het Station van Leuven.

Met de wagen bereikbaar via de afritten Leuven, tot op de ring rond Leuven. Daar is het (buitenring) tussen de Tiensepoort en Station van Leuven. Het is een hoge nieuwbouw die opvalt door een

"preekstoel" (geel kunstwerk) in de zijgevel. Er is normaal voldoende parkeergelegenheid en gratis. Parking is bewegwijzerd en gaat om het gebouw heen (wegens bouwwerken) en je rijdt als het ware de kelder van het gebouw binnen. Dan naar het gelijkvloers met de trap of lift. Daar zijn er voldoende aanduidingen te vinden over de locatie.

Er is geen gelegenheid tot warm middagmaal in het gebouw. Wel kan er voor broodjes worden gezorgd. Dit zal waarschijnlijk gemeld moeten worden bij de inschrijving.

Momenteel is het programma voor deze dag nog niet bekend.

10de ANKONA-ontmoetingsdag

Op zaterdag 10 februari 2007 organiseert ANKONA, de Antwerpse KOepel voor NATuurstudie, voor de tiende keer haar jaarlijkse ontmoetingsdag.

Deze 10de editie staat in het teken van 'Biodiversiteit en langdurig natuuronderzoek in de provincie Antwerpen'. De ANKONA ontmoetingsdag vindt plaats in het provinciehuis, Koningin Elisabethlei 22 te 2018 Antwerpen. Iedereen die zich nauw betrokken voelt bij de natuur en op de hoogte wil gebracht worden over recente natuurstudies, kan gratis deelnemen aan deze ontmoetingsdag.

Op deze 10de editie wordt tevens de fototentoonstelling 'Biodiversiteit in de provincie Antwerpen - Countdown 2010', die in samenwerking met de Bond Verantwoorde Natuurfotografie (BVNF vzw) werd ontworpen, officieel geopend.

Gedurende de ganse dag zijn info- en boekenstands van diverse (natuur)verenigingen te bezoeken.

Deelname is gratis maar inschrijven is verplicht (en kan tot 31 januari 2007).

Je kan wel optioneel een broodjesmaaltijd nemen en hiervoor ter plaatse 6 euro betalen.

Op de website (www.ankona.be of www.provant.be/ankona) vind je het volledige programma terug. Je kan je elektronisch laten registreren (webtoepassing) of het inschrijvingsformulier (pdf-bestand) downloaden en ingevuld terugbezorgen per post of fax aan PIH tav. ANKONA-secretariaat, Kronenburgstraat 45, 2000 Antwerpen (fax. 03 259.12.37). Het formulier is ook aan te vragen bij het ANKONA-secretariaat (*) of je kan je ook telefonisch inschrijven.

(*) de ANKONA-leden (= zij die de ANKONA-nieuwsbrief ontvangen) krijgen eind december/begin

januari sowieso nog een persoonlijke uitnodiging met het programma en inschrijvingsformulier

Meer info:

Koen Cuypers / ANKONA-coördinator

Provinciaal Instituut voor Hygiëne (natuurcel)
Kronenburgstraat 45, 2000 Antwerpen
Tel: 03 259 12 75 (ANKONA-secretariaat)
E-mailadres: ankona@pih.provant.be

PROGRAMMA 10de ANKONA-ontmoetingsdag op zaterdag 10/02/07
thema : 'Biodiversiteit en langdurig natuuronderzoek in de provincie Antwerpen'

9.30 uur **Ontvangst + koffie**

10u00 : **verwelcoming door de gedeputeerde bevoegd voor leefmilieu**

Vanaf 10u20 twee parallel lopende debatten:

debat 1 (10u20) : **'Welke rol kan de natuurfotograaf spelen om het draagvlak rond biodiversiteit te vergroten?'**

Volgende partners nemen deel aan het debat :

- Bond Verantwoorde NatuurFotografie (BVNF vzw)
 - JNM vzw(werkgroep natuurfotografie)
 - Natuurpunt vzw (natuurfotoalbum) en
 - schrijver en fotograaf Geert De Kockere (creative director van '2 picture.com')
- Het debat wordt gemodereerd door ARGUS (Helga Van der Veken) (en parallel)

debat 2 (10u20) : **'Witte vlekken (of zwarte gaten) bij natuurgegevens-onderzoek in de provincie Antwerpen : Wat doe je er als vrijwilliger aan en hoe pak je dit concreet en wetenschappelijk aan?'** met volgende deelnemers :

- **Ruben Walley**n voor de **Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring (KAMK)**
 - Dirk Bauwens van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO)
 - Wouter Vanreusel van Natuurpunt vzw
 - Bart Vercoetere van het (natuur-)studiebureau Haskoning
 - Luc Crevecoeur van het provinciebestuur Limburg (LIKONA of Limburgse Koepel voor Natuurstudie)
 - Wouter Van Landuyt van Floristische Werkgroepen (Flo.Wer)
- Moderator is professor Hans Van Dyck van het biodiversiteit-onderzoekscentrum van de universiteit van Louvain-la-Neuve (UCL).

11u30 : (plenum) doel en opzet van de uitleenbare **fototentoonstelling 'Biodiversiteit in de provincie Antwerpen- Countdown 2010'** (ANKONA ism BVNF) en aansluitend **officiële opening fototentoonstelling** met overhandiging van bijhorende catalogus (poster)

MIDDAGPAUZE

14u00 : de rubriek **'korte berichten'**: korte mededelingen door verenigingen, particulieren of instellingen

14u45 : vier voordrachten met centraal **thema: 'langdurig onderzoek en persoonlijke belevenissen/ervaringen?'** Met o.a. volgende onderwerpen:

- Monitoring van vismigratie op de Grote Nete door Hilde Verbiest (INBO)
- Mossen langsheen de Scheld door Dirk De Beer (plantenwerkgroep van ANKONA)
- Vleermuizenonderzoek in de provincie Antwerpen door Alex Lefevre (Vleermuizenwerkgroep Vlaanderen)
- Amfibieën/reptielen door Bart Hellemans (Hyla, Natuurpunt).
-

16u25 : Slottoespraak gevolgd door receptie

Educatieve avonden

De bijeenkomsten gaan door in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen, aanvang telkens om 20 uur, tenzij anders vermeld. Vóór iedere vergadering (behalve bestuurlijke vergaderingen) is er vanaf 19.30 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenen.

dinsdag 2 januari	Bioruimte gesloten
dinsdag 9 januari	Nieuwjaarsreceptie (zie bijgevoegde aankondiging).
dinsdag 16 januari	Cursus microscopie 19.30 u.
dinsdag 23 januari	Adviesraad
dinsdag 30 januari	Roosmarijn Steeman komt de gloednieuwe atlas van de regio Leuven (1981-2004) voorstellen en uitleggen hoe ver het project "Paddenstoelen in Vlaams-Brabant" gevorderd is en wat er nog moet gebeuren. (zie hieronder voor meer uitleg)
dinsdag 6 februari	Determinatieavond: breng zelf paddenstoelen mee en we helpen je ze op naam te brengen.
dinsdag 13 februari	Welkom in de fascinerende wereld van de Laboulbeniales. Dit zijn insectparasiterende Ascomyceten en André De Kesel zal vanavond vertellen wat u moet weten om uw entomologische kennis te koppelen aan uw mycologische. (zie hieronder voor meer uitleg)
dinsdag 20 februari	Cursus microscopie 19.30 u.
dinsdag 27 februari	Raad van bestuur
dinsdag 6 maart	Determinatieavond: breng zelf paddenstoelen mee en we helpen je ze op naam te brengen.
dinsdag 13 maart	Aan de hand van prachtige dia's van Freddy Vermeulen en deskundige uitleg van Jackie Poeck nemen wij u mee in de wondermooie wereld van korstmossen, aangevuld met landschappen en biotopen. We trekken door België, GH Luxemburg, Frankrijk, Duitsland, Spanje, Portugal en Italië.
dinsdag 20 maart	Algemene vergadering (zie Editoriaal).
dinsdag 27 maart	Cursus microscopie 19.30 u.

Paddenstoelen in de provincie Vlaams-Brabant 30/01/2007

Roosmarijn Steeman

Nu de atlas van de regio Leuven (1981-2004) er ligt, werken we verder aan het volgende project: "Paddenstoelen in Vlaams-Brabant".

Sinds 2002 gebeuren er extra inspanningen in de hele provincie: de paddenstoelwerkgroepen van Natuurpunt leveren hun gegevens, beheerders gaan nu ook kijken en rekening houden met paddenstoelen in hun natuurgebied en nieuwe mensen kijken naar paddenstoelen in eigen streek en tuin. Hoe ver zitten we met dit project en waar moeten er nog inspanningen geleverd worden? Wie ziet het zitten om mee te werken aan dit project?

Laboulbeniales in België

Lezing en workshop 13/02/2007

André De Kesel

Een dinsdagavond over de insectparasiterende Laboulbeniales (Ascomyceten). We maken kennis met hun morfologie, waar ze voorkomen, hoe specifiek ze zijn en op welke insecten ze parasiteren. In vogelvlucht krijg je een overzicht van de kennis die we hebben over Laboulbeniales in België en daarbuiten. We gaan dieper in op de hiaten in deze kennis en je krijgt een introductie over wat je nodig hebt en wat je moet doen om zelf gastheren in te zamelen, te screenen en te determineren. Het afprepareren, bewaren en identificeren van Laboulbeniales wordt behandeld en als het enigszins kan ook getoond. Tenslotte worden een aantal boeiende zelf-doe projecten voorgesteld; zoals bijvoorbeeld de studie van de relatie tussen zwamen/of bloembezoekende kevers en hun specifieke Laboulbeniales.

Iedereen welkom !!

Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring

De Antwerpse Mycologische Kring werd opgericht in 1946. In 1963 werd het een vereniging zonder winstgevend doel. Zij heeft als doel de mycologie te bevorderen. De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring organiseert hiertoe excursies, vergaderingen, voordrachten, determinatieavonden, werkweken, demonstratiedagen, tentoonstellingen. Er wordt driemaandelijks een tijdschrift uitgegeven, AMK Mededelingen. Op onregelmatige tijdstippen verschijnt Sterbeeckia, een publicatie genoemd naar de Antwerpse priester, mycoloog, kruidkundige en architect, Franciscus Van Sterbeeck (1630-1693). In 1991 werden AMK Mededelingen en Sterbeeckia bekroond met de Emiel Van Rompaeyprijs voor floristiek. Er wordt systematisch een gegevensbestand bijgehouden over de verspreiding van paddestoelen in ons land.

De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring onderhoudt ook contacten met andere mycologische verenigingen in binnen- en buitenland. De K.A.M.K. is erkend door de Vlaamse Mycologen Vereniging. De K.A.M.K. bezit een bibliotheek, die ondergebracht is in het verenigingslokaal, de Bioruimte van de UA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen. Alle leden kunnen hieruit boeken ontlennen.

Het lidgeld bedraagt 18 EUR per jaar, een gezinslidgeld 20 EUR. Betaling kan geschieden door overschrijving op bankrekening nr. 737-0187576-21 van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Buitenlandse leden betalen 20 EUR, 22 EUR voor een gezin, indien contant betaald wordt aan Jean Van Yper, Gounodstraat 2 bus 24, 2018 Antwerpen of door overschrijving. Ten gerieve van onze buitenlandse leden geven wij hierbij de IBAN nummers gekoppeld aan onze rekening: IBAN BE17 737-0187576-21 BIC KREDBEBB

Bij overschrijving vanuit het buitenland lette men er op dat eventuele kosten toch door de opdrachtgever gedragen worden. Indien dit niet het geval is, dient 27 EUR te worden overgemaakt.

Raad van bestuur van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.

voorzitter: de Haan André, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

ondervoorzitter: Moorthamer Freddy, Eyckensbeekstraat 16, 9150 Kruibeke, tel.: 03/744.11.85

secretariaat & ledenadministratie: de Haan Myriam, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

schatbewaarder: Jean Van Yper, Gounodstraat 2 bus 24, 2018 Antwerpen tel.: 03/237.74.10

bibliothecaris: Holemans Pascale, Arthur Matthyslaan 89, 2140 Borgerhout, tel.: 03/322.40.05

andere bestuurders:

De Sutter Joke, Bloemenlaan 15, 2950 Kapellen, tel.: 03/664.94.14

Hendrickx Harrie (redactie AMK Mededelingen), Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/315.87.69

Le Jeune Guy (coördinatie excursieprogramma), Beemdenlaan 67, 2900 Schoten, tel.: 03/658.54.31

Van de Put Karel, Dascottelei 72/2, 2100 Deurne, tel.: 03/366.37.26

Volders Jos (coördinatie excursieprogramma), Weverstraat 9, 2440 Geel, tel.: 014/54.91.44

Walley Ruben (redactie Sterbeeckia), Predikherenstraat 37, 8750 Wingene, tel.: 051/65.89.80

INHOUD

A. de Haan	
Editoriaal	87
H. De Meulder	
Paddestoelen op grassen (deel 4)	88
R. Walley	
Dubbelgangers (3) - <i>Rickenella</i>	94
J. Gelderblom	
Enkele interessante <i>Cortinarius</i> -vondsten van de werkweek in Heer	97
K. Van de Put	
<i>Xenosperma ludibundum</i> , een niet alledaags vreemdsporig wasje	98
K. Van de Put	
Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	100
Werkweek 2007	101
P. Holemans	
www.kamk.be	101
Lidgeld 2007	101
P. Holemans	
Nieuwtjes uit de bibliotheek	102
16 ^{de} Vlaamse Mycologendag	102
10 ^{de} ANKONA-ontmoetingsdag	102
Educatieve avonden	104